

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 17. Czerwca V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 5 Czerwca. GM. Stepanow został Szefem Witebskiego pólku muszkietyerów. Półkownik Cagel komendantem Smoleńskiego garnizonu. Artylleryi GL. Bohdanow uwalnia się od służby z mundurem i pensją półwy gaży. Maior Treiblut będzie komendantem 32 pólku strzelców, Kapitanowie i rangi zostali komendantami: Moller, Szelting, Byczeński; 1 rangi Teleśnicki, Moczakow, Mitkow, Haiden; 2 rangi Kazańcow, Wasilew, Weselago. Kaukaskim Gubernatorem cywilnym będzie aktualny stanu konsyliarz Maliński. Doktor Bellingshausen, Chirurg Miller zostali stanu konsyliarzami. Półtawski Marszałek Gubernski Miłoradowicz otrzymał rangę konsyliarza Kolleskiego. Prezydent Kaukaskich sądów cywilnego i kryminalnego Kożuchow dla wieku podeszłego uwalnia się od służby z pensją całej gaży. Aktualny tajny konsyliarz Senator X. Sibirski uwalnia się od długiej służby z pensją całej gaży.

Collegium wojenne donosi, że Officyerowie z milicyi do wojskowej służby przyjęci, przez wzgląd że byli niektórzy posłani z wydziałami do odległych Gubernii, z kąd rychło nie mogą powrócić, wyięci są od powszechnej ustawy na nie stawiających w terminie naznaczonym do pólków; dla nich przeto do 4 miesięcy ukazami pozwolonych przydaie się jeszcze miesiąc jeden.

GM Blankenhagel r. 1802 w Tulskiej Gubernii założył fabrykę cukru robionego z buraków. Przekonany rząd o doskonałości jego i pożytkach przedsięwzięcia, dał temu obywatelowi pomoc wszelką; odebrał ze skarbu sumę pieniężną, i pozwolenie przedawania tysiąca wiader spirytusu z cukrowo burakowych ostatków pędzonego. Przy takim wsparciu fabryka GM. Blankenhagel przyszła do tego stopnia doskonałości, że w niej cukier prostym szczególniej sposobem robi się w ilości bardzo wielkiej pospolity; cukier zaś oczyszczony, rafinada z pozoru i dobroci nie ustępuje bynajmniej pierwszeństwa najlepszym cukrom zagranicznym. Chyemiczne doświadczenia potwierdziły tę doskonałość cukru wychodzącego z fabryki GM. Blankenhagel. Minister wewnętrznych interesów X. Kurakin za najwyższym dozwoleciem donosi całej powszechności, tak o założeniu fabryki pomienionej, iakoteż o pomyślnym w niej robieniu cukru z burakowego soku; nie wątpiąc bynajmniej, że lubiący gospodarstwo wiejskie i przemysł idąc za tym przykładem zabiorą ochotę przez założenie podobnych fabryk pomnażać własną z dostatkiem wygodę, i przyłożyć się do powszechnego dobra kraju. Chcący więc zakładać u siebie fabrykę cukru burakowego spodziewać

się może w miarę usilności swojej otrzymać od rządu pomoc, która prócz innych względów zależy na wzięciu ze skarbu pieniędzy, wyznaczeniu gruntów, naostatek pozwoleniu pędzenia i przedawania spirytusu wychodzącego z burakowych ostatków.

WIEDEN d. 8 czerwca. Ambassador Francuzki G. Sebastiani z Constantinopola powracający, nie długo bawiąc u nas pojechał do Paryża; niewiadomo ieszcze na jakim stopniu zostawił negocyacye z Portą Ottomańską; to pewna iż zawieszenie broni trwa dotąd; iednakże Sułtan rozkazy wydał nowe do Baszów nad granicą kommanderujących, ażeby nie ustawiali wczynieniu obronnej gotowości; w twierdzach państwa mianowicie zachodnich naprawiono mury i wały, załogę podwoiono. W. Wezyr główną kwaterę z Adrianopola przenosi do Sophii, chorągiew iednak Mahometa Proroka w Adrianopolu zostać powinna. Z Azyatyckich prowincyi do Europeyskich przechodzą ciągle tłumy zbroynego ludu. Basza Saloniki i Jzmael Bey w Seres odebrali zalecenie zbliżyć się do granic Serwii, do których wtargnąć mają, iezeli ugoda nie nastąpi; do tychczas Czerny i Synod Belgradzki, iak słychać odrzucali wszelkie propozycye podane im od Porty. Lecz te wszystkie wiadomości wojenne, iakieśmy dawniej uważali, są podeyrzane i niepewne, dla niedostatku doniesień urzędowych z kraju Tureckiego. Kapitana Baszy flotta dość mierna stoi w Constantinopolu gotowa pod żagle wyniść gdy każe potrzeba.

Słyhać że Bejowie Mammeluków Egipskich, nawet ugodę zawarłszy z Wielkorządcą Cairu, odmówili dać Porcie żadaną pomoc. D. 8 w Constantinopolu obrzędkiem uroczystym obchodzili Muzułmanie wielkie święto narodzenia Proroka Mahometa; znajdował się obecny w Meczecie Achmeta sam Sułtan Mustafa 4; iednej tylko rzeczy brakowało, która dawniej konieczną była, to iest listu od rządcy miasta Mecca, w którym donosić zwykł Porcie o przybyciu pobożnych karawanów, które przynosiły bogate dary do grobu Prorockiego; ten dziś zostaje w ręku Arabów Wahabitów, iakoteż miasta Medina i Gedda, co Sułtana martwi nieskończenie. Nikt nie myśli o poskromieniu tego narodu, nawet Basza Bagdadzki chociaż przyrzekał; iuz zaś Basza Damasku miał zawrzeć z tym ludem przymierze, który wiele prowincyi Azyatyckich zbrojno przebiega.

Antoni X. Saski dość długo tu zabawiwszy z małżonką odjechał do Drezna. Poseł Austriacki u Ferdynanda 4 Graf Kaunitz opuściwszy Padermę przypłynął do Triestu. Słyhać że G. Stu-

art na czele 10 t. Anglików przybył do Sycylii. W. X. Wurtzburgski znajduje się teraz w dobrach swoich Czeskich. X. Dietrichstein 80 letni weteran umarł; sprawował przez lat wiele dostojne urzędy w państwie Austriackim. Nad zburzeniem twierdzy Braunau ciągle pracujemy, jest użytych do tego 4 t. ludzi.

Ze Włoch odbieramy wiadomość, że Imperator Francuzki Napoleon wyrokiem w S. Cloud podpisanym jeszcze d. 2 kwietnia, d. 14 maja ogłoszonym w Anconie, 4 prowincje dotąd należące do państwa Kościelnego, Ancona, Urbino, Macerata, Camerino, na wieczne i nieodzowne czasy przyłączył do Królestwa Włoskiego; co gdy się stało, natychmiast herby Papieżkie zdjęto, księgi praw cywilnych Francuzkich sądom do zachowania podano, kraj zajęty na 3 departamenta podzielono, Metauro, Musone, Tronto; w Anconie tribuniał apellacyjny postanowiono, w Sinigaglia handlowy; Ancona będzie stolicą dywizyi wojskowej. Naostatek wszystkim Kardynałom, Prałatom, urzędnikom dworu Rzymskiego mieszkającym teraz dla obowiązków przy Oycu S, którzy się narodzili w państwie Włoskiem, rozkazuje w drugim wyroku Napoleon, ażeby d. 25 maja powracali do oyczyzny pod konfiskatą własności, która na nieposłusznych d. 5 czerwca do skutku przyjdzie. Monarcha Francuzki na czele wyroków swoich położył, że Pius 7 do wojny Angielskiej należeć nie chciał; już zaś wiele na tém zależy, ażeby komunikacja między Królestwem Włoskiem i Neapolitańskiem nie mogła być od nieprzyjaciół przecięta. W państwie Toskańskiem klasztory są zamknięte; część większa ma być zniesiona, niektóre tylko domy będą wyznaczone, w których do zgonu mieszkać mogą osoby zakonne wiekiem nachylone.

LONDYN d. 14 Maia. Canning Minister zagranicznych interesów, posłom zagranicznym, których bardzo niewielu znajduje się przy Angielskim dworze, oświadczył, że odtąd port Coppenhagski i cała wyspa Selandya jest flottami naszymi opasana i zamknięta; przeto nikt z żeglarzów zbliżyć się do brzegu Duńskiego nie powinien, inaczej będzie poymany, i okręt z ładunkiem ztraci. Z tego ostrzeżenia narodom obojętnym danego wnosimy, że rząd nasz postanowił Coppenhagę i wyspę Selandyę raz jeszcze podbić; tym końcem zapewne coraz więcej wojska lądowego do Sundu wysyła; dzieło zdaniem Officyerów doświadczonych będzie w tym roku trudniejsze niż było w przeszłym, gdy nieprzyjaciół przygotował się do obrony, a Król Fryderyk 6 sam stanął na czele swojego ludu.

Królewiczowie nasi Ernest, August, X. Cumberland, Cambridge, Gloucester otrzymali rangę Generałów en chef w wojsku narodowem, i 10 GL. z niemi, w których liczbie znajdują się Fox i Pulteney; 30 GM. zostało GL; wielu innych Officyerów otrzymało wyższe stopnie. Z Dunes i Yarmouth niedawno ku północy wyszło 200 statków przewozowych, między którymi jest 80 które niosą konie dla jazdy; na straż tej flotcie przy-

dano 9 okrętów liniowych, 5 fregat, 6 korwet, 13 szalup. Okręta nasze Nassau i Stalely, które Duńskiego kapitana Janssen pozymały, tak są uszkodzone w bitwie zaciętej, iż obydwie dla naprawy odesłać musiano do Yarmouth; znalazło się na nich więcej 100 ludzi chorych na gorączkę zaraźliwą. Ścisley wglądaiąc wojenny departament znalazł, że w korpusach ochotniczych W. Brytańii nie dostaje blisko 60 t. ludu do liczby przepisanej. X. d'Orleans stanął w Gibraltarze.

Kanclerz Skarbowy Percival rzecz osobliwszą obawił Parlamentowi, że podczas wojny terazniejszej chociaż ponieśliśmy wydatki niezmiernie, handel nasz został zciśniony, dług powiększony, stan jednak skarbu nie tylko nie jest gorszy, ale owszem lepszy od przeszłego. Kiedyśmy r. 1801 z Francją pokoy w Amiens pisali, Brytańia W. liczyła długu tylko 479 mill. Sterlingów, i fundusz na umorzenie onego zrobiony przez Pitta nieśmiertelney pamięci, nie wynosił nad 5 mill. 800 t. co czyniło 82 część długu, to jest że w 82 latach od długu mógł wolnym zostać Angielski naród. Dzisiaj dług publiczny wynosi już 586 mill. lecz fundusz umarzający już czyni rocznie 10 mill. przeto Brytańia W. może dług cały zapłacić w 58 latach.

Jeden z najbogatszych obywatelów Anglii, podobno całej Europy bankier Goldsmith umarł. W izbie Parów czytano iak w niższej pismo Królewskie względem opatrzenia X. Brunswickiey; zprzeciwiał się Lord Lauderdale, dowodząc że Pani ta ma pensyę dawniej wyznaczoną ze skarbu naszego 4 t. Sterlingów, iakoteż wielkie summy na bankach Angielskich; inaczej rozumiał Auckland, za którego zdaniem idąc Parowie, iednomyślnym głosem rzecz odesłali do osobney kommissyi.

Wczora wiele domów publicznych nagle opasał żołnierz liczny, z których wyprowadzono więcej 100 podeyrzanych osob; wszyscy przed Lordem Mairem stawieni po ścisłym pytaniu odesłani do portów, służbę morską nawet niechętnie przyieli. Niektóre powiaty Angielskie uwiadomione o niedostatku, iaki cierpią ience nasi we Francji, znaczne summy dla nich dobrowolnie składają. Doniesiono izbie niższej Parlamentu, że więcej 100 okrętów kupieckich rozmaitym towarem ładowanych, które dawniej wyszły pod żagle do portów Europejskich, powróciły z ładunkiem swoim, nie mogąc zawiać gdzie chciały; tak surowie zachowane są przepisy rządu Francuzkiego zabraniające wszelkiego handlu i obcowania z Anglikami.

W izbie wyższej Lord Erskine mówiąc o zatargach Amerykańskich, podał do uchwały następujące prawidła 1. Moc stanowienia praw należy do Króla za zgodą obu izb Parlamentowych, prawa raz ustanowione tym sposobem odmiennić, zawieszać, odwoływać Król i rada jego nie może bez naruszenia konstytucyi. 2. Prawa narodów są częścią praw konstytucyjnych W. Brytańii. Narody obojętne nie wdaiące się do naszej wojny z nieprzyjacielem, używać powinny zupełney

wolności w handlu i żegludze, 3. Rozkazy Ministrów tamujące handel Amerykański są przeciwne prawu narodów, zatem naruszyły konstytucyą. Amerykanie sami lepiej sprawę swoją bronić nie mogli, iak ją bronił wymowny Erskine. Po nim Grenville oświadczył, że Ministerjum idąc za własnym zdaniem zgubi oyczyznę na zawsze, i podobno światu całemu szkodę przyniesie nienadgodzoną. Lecz Hawkesbury odpowiedział na zarzuty, a izba większością głosów oświadczyła, że tey materiy polityczney roztrząsać nawet i dotykać się nie chce.

MADRID d. 20 Maia. Namiestnik Królestwa, W. X. Berg i Clivii oświadczył Hiszpańskiemu narodowi chęć Imperatora Napoleona, żeby Grandowie i nappierwsi obywatele zlechali się do Bayonne, gdzie z Monarchą Francuzkim radzić spólnie będą o losie przyszłym tego kraju. Liczba wezwanych nie ma przechodzić 150; wszyscy na d. 15 Czerwca stanąć powinni w mieście pomienionem opatrzeni instrukcyą ziomeków swoich, która obiawi chęć powszechną i życzenie. W oczekiwaniu wyroków tego zjazdu politycy nasibawiają się uwagami nad zdarzonemi dawniey przypadkami; osnowę ich kładniemy.

W początkach wieku 16 dom Austryacki panować zaczął Hiszpanom; przez całe prawie 100 lat lękała się Europa być przez nich podbitą. Czemuż przecie? bo mieliśmy wielkich Królów; takim był Karol 1, takim nawet Filip 2; następcę ich Filip 3, Filip 4, Karol 2 słabsi byli; ztraciliśmy Hollandyą; Portugallii buntuiącey się pokrościć nie mogliśmy. Wiek 17 zszedł w niedołężności; na początku 18 nowa Dynastia Burbońska; zostaliśmy iednak słabemi; pod Filippem 5 czynił wielkie usiłowania Kardynał Alberoni, lecz rządził nie długo; Ferdynand 6 był spokojnym; Karol 3 chociaż czynniejszy nie podniósł Monarchii do stopnia wysokiego. Pod Karolem 4 Francuzi przeszli Pyreneyskie góry; upadała już Hiszpania, gdy ją nadspodzianie traktat w Basel podpisany zachował nienaruszoną. Wkrótce u Francuzów rząd Republikantski zamienił się w Monarchiczny; zostaliśmy pod administracyą X. Pokoju, który wielkich talentów nie miał, państwo bez potęgi morskiej i lądowej, bez skarbu zostało. Wstydził się takiego ponizenia ważny obywatel, zniąc że kraj nasz od Francuzkiego piękniejszy, portów wogodnych miał więcej, osady bez porównania bogatsze i rozległe, geniusz mieszkańców równie żywy i dzielny. Zkąd więc różnica między sąsiedzkimi krajami, co do zewnętrznego postaci, i wewnętrznego siły, oświecenia, handlu, przemysłu?

Nadeszły gorsze czasy. W Krolewskiej familii niezgoda, dzieci rodziców szanować, im podlegać przestają. Poymany X. Asturyi; ociec syna sprawcą zisku ogłasza; wkrótce uwalnia i daie się przebłagać; powolność Karola wątpliwości poddała przestępstwo Ferdynanda; bunt nowy już otwarty przymusza oycę do abdykacyi, że był dziełem syna dowodu innego nie trzeba nad ten, iż uspokoiło się nagle wszystko, gdy Fer-

dynand 7 na tron wstąpił. Karol gdy boiaźni minęła, oświadczenie czyni, pisze do Napoleona. Mógł jeszcze syn panować, gdyby miał odwagę okolicznościom odpowiednią; na tey zbywało młodzieńcowi, doradzić sobie nie umiał. Sprawa iego stała się sprawą panujących z następcami, oyców z synami. X. Pokoju poymany od żołnierstwa ran 22 odaiosł d. 19; tegoż czasu Król Karol Ambassadorowi Beauharnois oświadcza, że sprawę pod wyrok zprzymierzeńca poddaie. Nazajutrz Królowa Estruryi prosi W. X. Berg i Clivii, ażeby życie oycy iey i matki miał w opiece. D. 22 Karol przez Adlutanta Monthion pisze do Napoleona, odtąd dnia żadnego nie puszczając bez odnowienia proźb, skarg, protestacyi.

Nie przestał więc dla nieważney abdykacyi panować Karol 4; Ferdynand 7 nie był prawym Królem; wszelkie trudności zniósł ociec przenosząc prawa swoje na osobę Monarchy Francuzkiego; cieszyć się powinna Hiszpania, że w takim czasie, gdy kraj obcym wojskiem napełniony, miasta i twierdze przedmeysze obcym żołnierzem osadzone, nie ztraciliśmy przynajmniej Katalonii, Nawarry, Arragonii, Biscalii po rzekę Ebro, że Pyreneyskie góry podawnemu nas od Francyi rozgraniczając teraz, zaręczają krajowi bezpieczeństwo od obcych najezdów lądowe i długie pokoy. Cokolwiek postanowi Napoleon, Hiszpani o trzy tylko dary, po nappierwszey ofierze Dynastyi nowej, prosić powinniśmy; pierwszy ażeby Monarchia nie podzieloną i całą została; drugi ażeby zachować mogła dawne swobody, tak żeby Pan nowy odmian żadnych wprowadzać nie mógł bez przyzwolenia stanów Królestwa Cortes zwanych; naostatek ażeby religią Katolicką tylko nam zostawił; inne narody rozmaite obrządki przyimują; Hiszpanom podoba się iedynie co ich przodkowie wyznawali, którzy woleli miliony osiadłych Maurów wywołać i do Afryki przepędzić, ogołacając prowincye całe z mieszkańców, niż obce cierpieć obrządki.

COPENHAGA d. 31 Maia. Potwierdziło się doniesienie, iż Angliocy i Szwedzi nie tylko port naszej stolicy, ale też całą wyspę Selandyą ogłosili opasaną i zamkniętą. O wiszącem niebezpieczeństwie wątpić nie możemy témbardziej, że G. Moore albo woysk Angielskich w Gothemburgu na ląd nie wysadził, albo wysadziwszy dla krótkiego spoczynku, żołnierza znowu kazał na flotę zabierać, ażeby gotowym był do przedsięwzięcia wyprawy za powrotem wodza z Gripsholmu; to albowiem nie wątpliwa, że zachodzi nieiaka niepewność przynajmniej, jeśli nie sprzeczka między zprzymierzeńcami, co naprzód czynić mają. Gustaw Adolf chciałby posilków Angielskich użyć do najechania dzielstw sąsiedzkich, G. Moore, iak słyhać, ma instrukcyą temu Monarsze pomagać w obronie własnego tylko Królestwa, nie zaś w podbiianiu Norwegii lub Selandyi. Jeżeli ten spor będzie rozwiązywać dwóch Londyński, blizcy nas Angliocy i Szwedzi długo jeszcze bezczynniemi zostaną.

Obecność flott Angielskich nie przeszkadza

dotąd korsarzom Duńskim zabierać nieprzyjacielskie statki; z tych jednego Kapitan przyprowadzony niedawno do Helsingoer upewnia, że Admirał Saumarez i G. Moore mają rozkaz nie Norwegią podbić, lecz Coppenhagę i Selandyą, co gdy się stanie, w ten czas Norwegia siłom własnym zostawiona prędzej upadnie. Cokolwiek bądź niech myśli nieprzyjaciel, Duński naród jest gotówłożyć wszystko na obronę udzielnosci swojej; nie ma w stolicy i całej wyspie człowieka, któryby chęcią nie pałał odniesienia zemsty za zniewagę w roku przeszłym oyczyźnie wyrządzoną. Spodziewają się zewsząd posiłków, lecz pierwszą ufność w Królu swoim i własnym usiłowaniu położyli. Wspomniany ieniec powiada, że więcej 200 statków przewozowych mają Anglicy u Szwedzkiego brzegu; nasi żeglarze w miejscu innym 168 ich naliczyli.

Norwegańskie wiadomości urzędowe dochodzą tylko d. 13 Maia; wtenczas kommanderujący X. Holstein Augustenburg do stolicy Christiania przysłał doniesienie o 3 małych potyczkach pomysłnie ztoczonych z wojskiem Szwedzkim, gdzie zabraliśmy zwyciężce kilkunastu ienców; 500 dawniej poymanych odesłano do twierdzy Agershus. Prywatne listy przydają, że Generał nieprzyjacielski Armfeldt nie widząc żadnego sposobu utrzymania się w kraju do którego wtargnął, z uszczuplonym obozem powrócił ku Szwedzkim granicom. W Stockholmie pracują nad powiększeniem wojsk wschodnich i zachodnich, wyciągnął na ten koniec garnizon cały, tak dalece iż milicya straż stolicy utrzymuje; wporcie uzbrają 14 wojennych statków.

AMSTERDAM d. 4 Czerwca. Król Ludwik naradziwszy się z prawodawczym zgromadzeniem ogłosił, że odtąd w kraju Hollenderskim dla żadnego z Mocarstw postronnych, aniteż dla prywatnych ludzi zaciągać u nas kapitałów nie wolno bez wiedzy rządowej. Do tej ustawy pobudką była zapewne boiaźń, ażeby w kraju naszym kiedykolwiek na gotowiznie nie zbywało, która coraz jest rzadszą, ponieważ obywatele dotąd zwyczaj mieli swoje kapitały za granicę pożyczać na mierny procent; z kąd częstokroć rozdziła się dla naszego rządu trudność dostania przez pożyczkę pieniędzy w nagłej potrzebie. D. 29 Maia poseł Rossyjski X. Sergiusz Dołhoruki miał wstępna audyencyą u Króla Ludwika, któremu imieniem Jmperatora Jmci całej Rossyi od, dał ozdoby orderowe S. Andrzeja, Alexandra Newskiego, i S. Anny; przez wzajemność Król Hollenderski wysyła do Petersburga ozdoby orderu Jedności.

AUSZPURG d. 30 maia. Miasto nasze z dawna kwitające w ostatnich czasach wiele ucierpiało, tak dalece iż musieliśmy pożyczyc kilka mill. zł. ryńs. Król Bawarski Maxymilian, pod którego panowaniem jesteśmy od r. 1806, cały ten ciężar przyiowski ze skarbu swego zapłacić kazał. Hamburg dziś znajduje się w gorszym stanie. Ludność tego miasta 120 t. dusz wyno-

sząca przed wojną, zmniejszona bardzo znacznie; dług publiczny przechodzi 42 mill. zł. ryń. i powiększa się jeszcze; ubodzy, szpitale, szkoły, sieroty potrzebnego wsparcia nie odbierając ze skarbu muszą upadać. Dawniej wszystko utrzymywało się z dochodów handlowych, których częstokroć Senat corok na ich wyżywienie i utrzymanie poświęcał; dziś handel zupełnie jest zniszczony, a zatem osuszone źródło publicznych i szczególnych dostatków.

PARYZ d. 31 Maia. Cała już familia w Hiszpanii niedawno panująca znajduje się w naszych okolicach. Karol 4 jeszcze w Fontainebleau bawi, mając do Compiègne przejechać na stałe mieszkanie, skoro ten pałac będzie naprawiony; dokończył budowlę onego Ludwik 14; w dziejach Francuzkich słynie poymaniem r. 1432 Joanny d' Arc, której pamiątkę doroczną, iako też uwolnienia swego od oblegających Anglików niedawno miasto Orleans święciło, portret bohaterki od Napoleona darowany umieszcza się na ratuszu. Hiszpański Monarcha, którego zdrowie polepszyło się znacznie, chciał oglądać wojskowe popisy młodzieńców ćwiczących się w szkole rycerskiej Fontainebleau, widział one z X. Pokoju, i ukontentowanie oświadczył. X. Asturyi z Infantami Karolem i Antonim krótko bawiąc w Valencay dobrach Talleyranda X. Benewentu, gdzie ich przyjmował ten Wice Elektor z małżonką, pośpieszyli do zamku Navarre w Normandyi. Królowa Etruryi najpoźniej przybyła w okolice nasze; syn iey małoletni Król Ludwik, iak mówią został w Madricie dla słabości zdrowia.

Słyszając o trzęsieniu ziemi które dało się uczuć departamentom Francuzkim, lękaliśmy się odebrać smutną wiadomość o podobnych temu zdarzeniach z Neapolu i Calabryi; szczęściem Vezuwiusz został w pokoju; mieszkańcy okoliczni podnoszą do my swoje z rozwalin przed 4 laty zburzone. W tym Królestwie dziś drogi równie są bezpieczne, iak w całym Włoszech; miejsca najbardziej podeyrzane osadził mocno żołnierz Francuzki. Między Terraciną i Capuą, gdzie dawniej podróżni najwięcej szkodowali, a najszybciej zdarzały się zabójstwa; cała droga jest okryta palami, na których są utkwione głowy najsławniejszych rozbojników, którzy postrachem byli mieszkańców i postronnych. R. 1807 traktatem zawartym w Tolentino przez Napoleona wtenczas Generała en chef armii Włoskiej, stolica Apostolska utraciła prowincye Bononią, Ferrarę, i Rawennę. Dziś przez nowe urządzenia tracąc Anconę, Urbino, Macerata, Camerino traci przystęp do Adryatyckiej odnogi, której brzegiem ustanowiona jest komunikacya między Królestwem Włoskiem i Neapolitańskim; Appeninu góry przedzielają te kraje nowo przyłączone do Włoch od szczupłych ostatków państwa Kościelnego. Zalecono Wice Królowi Eugeniuszowi ażeby wprowadzając rozmaite odmiany do dzierżaw nowo nabytych, bronił mieszkańców od napaści rozbojników Afrykańskich.